

СОЦИАЛНАТА РОЛЯ НА КАТОЛИЧЕСКАТА ЦЪРКВА В ПРЕОДОЛЯВАНЕТО НА ХУМАНИТАРНИ КРИЗИ

Десислава Дамянова¹

Съвременните политически анализатори от католическите среди предлагат три типа стратегии за изграждане на мирен свят с устойчиво развитие. Те включват:

1) Насочване на мироподдържащите усилия на Църквата към хоризонтално сътрудничество с други свързани със сигурността области като международно развитие, околна среда, хуманитарна помощ и човешки права.

2) Ролята на католицизма като посредник в преодоляването на международни конфликти отвъд доминиращия милитаризъм като решаващ елемент от една „пропеедевтика на мира“.

3) Необходимостта от нови идеи и подходи към межкултурния диалог, за да има геополитически напредък по линия на ненасилието и преодоляването на бедността.

Ключови думи: благотворителност, социално сътрудничество, межкултурен диалог, „пропеедевтика на мира“

„И наистина, в Църквата винаги е имало такива хора, които с всички сили търсят практическото прилагане на евангелското съвършенство и се стараят да са полезни на обществото: всъщност, именно от непрекъснатия пример на техния живот и от техните милосърдни инициативи черпи своята жизнена сила и развитие най-висшето и благородното в човешкото общество. Ала, за да може това учение да достигне до многобройните равнища на човешката дейност, които засягат отделните хора, семействата и социалния живот, е необходимо преди всичко Църквата да не се отдалечава от полученото от Отците свещено наследство на истината. И същевременно тя трябва да гле-

¹ Десислава Дамянова – докторант по Философия на културата, политиката, правото и икономиката (Изследване на религиите) в ИИОЗ на БАН

Адрес за контакти: damyanovadd@yahoo.com

да към настоящето, към въведените в днешния свят нови условия и форми на живот, които открива нови пътища пред католическото апостолство.“

Гонсалес: 2009: 9-10

Днес все по-често католическата църква ревизира трите стълба на социалната си доктрина (посочени в резюмето) и ще продължи да го прави и в бъдеще така, че да оформи нашето разбиране за тях в термините на *дължимото*, тръгвайки от задълженията на държавата, през ангажиментите на обществото, за да бъде прецизиран делът на католическите организации в хуманитарната дейност. Основните принципи, които функционират като стожери на следсъборната² хуманитарна политика (и в частност при преодоляването на хуманитарни кризи) на Ватикана са:

1. Спомоществователство – т. е. служението да отговаря максимално на конкретните нужди на паството и в този случай държавата не може да се справи така добре, както местните социални служби, а църковното подпомагане в развиващи се икономики се превръща в крайъгълен камък на католическата благотворителност. Хуманитарната дейност на организации като *Caritas* поддържа социалната политика на локалните власти и търси своя ниша сред институционалните грижи така, че да посрещне все по-сложни и разнородни затруднения на все по-голям брой нуждаещи се.³ Едва когато даден проблем надвишава капацитета на по-малките сдружения, асоциации и общински служби, идва ред на правителството, а там, където по една или друга причина то не си е на мястото, Църквата се намесва изключително предпазливо – принципът е: колкото по-далеч от политиката, толкова по-близо до милосърдието.
2. Социализация – несъмнено някои видове недоимък са от такъв мащаб и така дълбоко загнездени в икономическата система, че действията на благотворителни дружества, НПО, фондации и други граждански структури не успяват да съдействат за преодоляването му. Папа Йоан XXIII констатира това и през 1961 г. модифицира принципа на спо-

² След Втория Ватикански събор – дълбоко реформисткият по своята същност събор е свикан от папата-либерал и екуменист Йоан XXIII, който обявява за основна съборна цел обновлението на Църквата и нейната ‘разумна реорганизация’, подпомагаща включването на католицизма в модерното развитие на света посредством разбиране и съпричастност към този процес. Съборът не приема никакви нови догмати, защото всеки опит за догматическо кодифициране на модернистките реформи би предизвикал твърде силно противодействие от страна на консерваторите. Основна задача на Втори Ватикански събор е, вместо да отхвърля и осъжда реалиите на съвременния свят, да бъдат проведени отдавна назрелите реформи.

³ Това не отменя отговорностите на държавата – нейният ангажимент към онеправданите не може да бъде ‘приватизиран’, но, както казва папа Йоан-Павел II в *Centesimus Annus*: „Индивидът, семейството и обществото са преди държавата и тя съществува, за да гарантира техните права, а не да ги задушават“. *Centesimus Annus*, John Paul II, 1991, No 57 [http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_01051991_centesimus-annus_en.html]